

Debreceni Ítéltábla

Gf.III.30.309/2023/8.

A Debreceni Ítéltábla a ... kamarai jogtanácsos (...) által képviselt Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium (...) II. rendű felperesnek – a ... Ügyvédi Iroda (... , ügyintéző: dr. ... ügyvéd) által képviselt Alperesi Társaság „végelszámolás alatt” (cégjegyzékszám., cím) alperessel szemben végelszámolási eljárásban bejelentett hitelezői igény bíróság előtti érvényesítése iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 2023. november 23-án kelt 1.G.40.159/2023/9. számú ítélete ellen az felperes 11. sorszámú fellebbezése alapján – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 190 500 (százkilencvenezer-ötszáz) Ft másodfokú perköltséget.

Megállapítja, hogy 2 500 000 (kétmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] A felperesi jogelőd, a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség 2012. december 18-án támogatási szerződést kötött az alperessel, jogutódjaként azonban a Nemzetgazdasági Minisztérium a 2014. augusztus 18-án jogerőre emelkedett döntésével elállt a szerződéstől, és elrendelte az új brikettgyártó épület létesítésére kifizetett 71 907 456 Ft támogatás és járulécai visszafizetését. Ennek eredménytelenségét követően adók módjára kísérelték meg behajtani a követelést, amelynek során az alperes a követelés elévülésére hivatkozott. Bár a Magyar Államkincstár mint közreműködő szervezet álláspontja szerint a követelés nem évül el, az állami adóhatóság 2022. május 20-án arról tájékoztatta, hogy a követelést behajthatatlanság jogcímén törölték, az eljárást pedig megszüntették.

[2] Az alperes 2023. május 1-je óta végelszámolás alatt áll. A Nemzetgazdasági Minisztérium jogutódjaként a korábbi I. rendű felperes, a Miniszterelnökség (a továbbiakban: korábbi I. rendű felperes) képviseletében „közreműködő szervezetként” eljáró Magyar Államkincstár 2023. június 6-án hitelezői igényt terjesztett elő az alperesnél. A végelszámoló által 2023. június 8-án átvett hitelezői igény szerint a korábbi I. rendű felperes 71 907 456 Ft tőkéből, 2023. június 6-ig 16 903 743 Ft ügyleti és 4 306 555 Ft késedelmi kamatból, 2023. június 7-től naponta 25 611 Ft ügyleti kamatból álló követelést jelentett be. A végelszámoló a 2023.

július 26-án kelt és a korábbi I. rendű felperes képviselőjeként eljáró Magyar Államkincstárhoz 2023. július 28-án érkezett levelében elévülésére hivatkozással vitatta a követelést, azt sem jogalapjában, sem összecszerőségében nem ismerte el.

[3] A korábbi I. rendű felperes a 2023. augusztus 29-én előterjesztett keresetében kérte annak a megállapítását, hogy a végelszámolási eljárásban bejelentett követelése el nem évültként fennáll, és kérte annak elismert igényként történő nyilvántartásba vételét. A perindítást a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 106. § (4) bekezdésére alapította. Az alperes perindítási határidővel kapcsolatos elévülési kifogására pedig előadta, hogy a végelszámolási eljárásban a Ctv. 106. § (2) bekezdésének megfelelő határidőben nyújtotta be a hitelezői igényét, amit a végelszámolónak vitatottként vagy nem vitatottként nyilvántartásba kellett volna vennie. A végelszámoló azonban nem sorolta be a hitelezői igényét, ezért végelszámolási kifogást nyújtott be, ami megszakította az elévülést.

[4] Az alperes az ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását. Elsődlegesen a perindítási határidő elmulasztása miatt terjesztett elő elévülési kifogást arra hivatkozással, hogy a korábbi I. rendű felperes 2023. július 28-án vette át a hitelezői igényének visszautasítására vonatkozó végelszámolói nyilatkozatot, amelyhez képest a 30 napos anyagi jogi határidőn belül, 2023. augusztus 28-ig kellett volna előterjesztenie a keresetet a Ctv. 106. § (4) bekezdése alapján. Másodlagosan a követelés elévülésére is hivatkozott.

[5] Az elsőfokú bíróság a fellebbezett ítéletével elutasította a keresetet, és kötelezte a korábbi I. rendű felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 381 000 Ft perköltséget, valamint megállapította, hogy az állam visel 1 500 000 Ft meg nem fizetett illetéket.

[6] Az ítélet indokolása szerint a keresetindítási határidő elmulasztása miatt előterjesztett elévülési kifogás körében a bírósági eljárást megindító keresetlevél vagy kérelem késedelmes benyújtásáról szóló 4/2003. Polgári jogegységi határozatban (a továbbiakban: 4/2003. PJE határozat) kifejtettek voltak irányadóak, amelynek értelmében amennyiben a keresetlevél késedelmes benyújtása nem vezet jogvesztésre, jogszabály pedig a mulasztás orvoslására nem ír elő igazolást, a mulasztás jogkövetkezményéről az ellenérdekű fél elévülési kifogása alapján az ügy érdemében hozott ítéletben kell dönten.

[7] Ezt követően ismertette a Ctv. 106. § (1), (2) és (4) bekezdéseit, kifejtve, hogy az utóbbiban szabályozott 30 napos perindítási határidő elévülési jellegű. Figyelemmel arra is, hogy az anyagi jogszabályok szerint az elévült követelést bírósági eljárásban nem lehet érvényesíteni, a korábbi I. rendű felperes végelszámolási eljárásban előterjesztett kifogásra vonatkozó hivatkozása a tartalma szerint az elévülés nyugvására történő hivatkozásnak minősült. A Ctv. 106. § e tekintetben hivatkozott (2) bekezdése előírja a végelszámolónak, hogy a követelésekről jegyzéket készítsen, a hitelezők felé azonban csak azt a kötelezettséget írja elő, hogy a követelésük minősítéséről a hitelezői igénybejelentési határidő elteltét követő 45 napon belül értesítse őket. A keresetlevél is tartalmazza, hogy a végelszámoló „a követelés elévülésére való hivatkozással a tartozást vitatta”. Ez alapján pedig a korábbi I. rendű felperes számára egyértelmű volt a végelszámoló nyilatkozata, azt maga is úgy értelmezte, hogy a követelését vitatták. Az elévülés nyugvása abban az esetben állapítható meg, ha a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni az igényét. Az a körülmény azonban, hogy a korábbi

I. rendű felperes nem a jogszabályban meghatározott jogorvoslattel élt, és keresetlevél helyett végelszámolási kifogást terjesztett elő, nem alapozza meg az elévülés nyugvását. Az elévülés ezért a Ctv. 106. § (4) bekezdés szerinti határidő elteltével bekövetkezett, ezért elutasította a keresetet.

[8] A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a korábbi I. rendű felperest a pernyertes alperes ügyvédi munkadíjból álló perköltségének a megfizetésére, amelyet a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: R.) alapján, azonban mérsékelt összegben határozott meg. Az állam a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján viseli a meg nem fizetett illetéket a korábbi I. rendű felperes személyes illetékmentessége miatt.

[9] A korábbi I. rendű felperes fellebbezett az ítélet ellen, amelynek jogutódja a II. rendű felperes (Gf.7. sorszámú végzés). A II. rendű felperes a fellebbezésben kérte az elsőfokú ítélet kereset szerinti megváltoztatását, másodlagosan hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását, valamint az alperes első- és másodfokú perköltségben való marasztalását. Hivatkozása szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan, mert a megállapított tényekből helytelen jogi következtetést vont le, emellett a per eldöntése szempontjából releváns kérdések tisztázatlanul maradtak. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat nem megfelelően értékelte, megsértve ezzel a Pp. 279. § (1) bekezdését. A követelés létrejöttével kapcsolatos tényelődás és jogi érvelés mellett arra hivatkozott, hogy a korábbi I. rendű felperes a Ctv. 106. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, törvényes határidőn belül jelentette be a követelést. A végelszámolónak a Ctv. 106. § (2) bekezdése alapján a hitelezői igénybejelentési határidő elteltét követő tizenöt napon belül a követelésekről jegyzéket kellett volna készítenie, abban külön kimutatva az elismert és a vitatott hitelezői igényeket. Az alperes nem tett eleget e kötelezettségének 15 napon belül, amelyben pedig joggal bízhatott, ezért a korábbi I. rendű felperes sem eshetett késedelembe a keresetindítási határidő vonatkozásában. Álláspontja szerint továbbá a bíróságnak vizsgálnia kell a követelés elévülésének a kérdését, mert ha az bírói úton nem érvényesíthető, ennek ténye megelőzi a keresetindítási határidő kérdését, de a joggyakorlat alakítása érdekében is szükséges lenne a kereset érdemi vizsgálata. Előadta továbbá, hogy fenntartja az elsőfokú eljárásban megtett felperesi nyilatkozatokat.

[10] Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását. A másodfokú eljárásban 150 000 Ft + áfa ügyvédi munkadíjból álló perköltséget számított fel. Hangsúlyozta: nem volt vitás, hogy a Ctv. 106. § (4) bekezdése szerinti 30 napos perindítási határidő 2023. július 28-án megnyílt, amelynek viszonylatában a Ctv. a fellebbezésben hiányolt jegyzék elkészítéséhez nem fűz semmilyen jogkövetkezményt, annak elmaradása legfeljebb a Ctv. 109. § (1) bekezdése szerint kifogásolható. A hitelezői igény vitatása esetében azonban a hitelezőnek keresetet kell benyújtania. A perbeli esetben a végelszámoló intézkedése egyértelmű volt, a felperesi követelés egészét vitatta mind jogalapjában, mind összecszerűségében. A keresetindítási jog elévülésére történő alperesi hivatkozás pedig az érvényesíthetőséget gátló olyan kifogás, amelyet az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen kellett vizsgálnia, mivel pedig az elsőfokú bíróság szabályszerűen folytatta le az eljárást, az ítélet hatályon kívül helyezésére semmilyen ok nincs.

[11] A II. rendű felperes a fellebbezési ellenkérelemre tett észrevételében – az elsőfokú döntés érdemét érintően – előadta, hogy azt követően, hogy az alperes nem készítette el a jegyzéket a követelésekről, a felperesi kifogás sem vezetett eredményre [amelyre a Ctv. 109. § (1) bekezdése alapján 60 napja volt], mert az azt elbíráló cégbíróság álláspontja is az volt, hogy az igényt ebben az eljárásban kell érvényesíteni.

[12] Az ítéltábla tárgyaláson kívül bírálta el a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján, és azt megalapozatlannak találta.

[13] Az elsőfokú bíróság feltárta a perindítási határidő megtartottságának elbírálásához szükséges tényállást, és az alapján a döntése megalapozott. Az ítéltábla egyetértett az elsőfokú ítélet azon következtetésével, hogy a korábbi I. rendű felperes elmulasztotta a keresetindításra megszabott határidőt.

[14] A fellebbezés és ez alapján a felülbírálati jogkör terjedelmét illetően azonban előre kell bocsájtani, hogy a másodfokú eljárás nem az elsőfokú eljárás megismétlése, mivel az ítéltáblának a fellebbezést kell elbírálnia, nem a fél által az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatokat. A már korábban is kialakult (pl. BH2016. 173.), de a Pp. hatálya alatt is következetes bírói gyakorlat szerint (pl. Kúria Pfv.VI.24.583/2022/6. számú határozat) ezért a fellebbező félnek a fellebbezésben kell feltüntetnie – egyebek mellett – a Pp. 371. § (1) bekezdés b) és d) pontjai körében, hogy a másodfokú bíróság milyen okból változtassa meg az elsőfokú határozat kifogásolt rendelkezését, illetőleg melyek azok az anyagi és/vagy eljárási jogszabálysértések, amelyekre a fellebbezést alapítja. A Pp. 370. § (1) bekezdés második mondata értelmében ugyanis a másodfokú bíróság felülbírálati jogköre korlátainak minősülnek a Pp. 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjaiban megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. A fellebbező félnek ezért az a fellebbezésben tett előadása, hogy fenntartja az elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatait, nem pótolja annak az anyagi vagy eljárási szabálysértésnek a megjelölését, amelyre a fellebbezését alapítja (pl. BDT2021. 4397.). Mindezek miatt a korábbi I. rendű felperes elsőfokú eljárás során tett nyilatkozatai nem részei a fellebbezésnek, ezért az ítéltábla kizárólag a fellebbezésben feltüntetettek alapján bírálhatta el azt.

[15] Ez alapján pedig amellet, hogy az ítéltábla nem észlelt olyan okot, amely miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése lett volna indokolt, abban a jogkérdésben kellett állást foglalni, hogy a végelszámoló számára a Ctv. 106. § (2) bekezdésében előírtak elmulasztása érinti-e a 106. § (4) bekezdése szerinti perindítási határidőt.

[16] A Ctv. 106. § (2) bekezdése értelmében a végelszámoló a hitelezői igénybejelentés (1) bekezdés szerinti határidő elteltét követő tizenöt napon belül a követelésekről jegyzéket készít, ezen belül külön kimutatja az elismert és a vitatott hitelezői igényeket. A végelszámoló a hitelezőket a követelésük minősítéséről a hitelezői igénybejelentési határidő elteltét követő negyvenöt napon belül értesíti.

[17] A (4) bekezdés szerint az a hitelező, akinek bejelentett követelését a végelszámoló vitatja, igényét a végelszámoló értesítésének kézhezvételétől számított harminc napos határidőn belül a bíróság előtt perben érvényesítheti, ennek megindítását a végelszámolónál igazolnia kell.

[18] A (2) bekezdésben szabályozottak kétirányú kötelezettséget rónak a végelszámolóra: egyrészt az első mondatban szabályozottak szerint jegyzéket kell készítenie a követelésekről, másrészt a második mondatban rögzítettek szerint értesítenie kell a hitelezőket a követelésük minősítéséről. A perindítást szabályozó (4) bekezdés pedig másként nem értelmezhető rendelkezésként kizárólag az utóbbi, tehát a hitelezői értesítés viszonylatában kapcsolja össze a perindítási határidőt a végelszámolói kötelezettségekkel. Ebből következően a fellebbezési érveléstől eltérően e jegyzéknek nincs konstitutív hatálya (már csak azért sem, mert a jegyzék szerint vitatott követelés peresíthető), hanem a végelszámoló értesítése keletkezteti a hitelező perindítási jogosultságát/kötelezettségét, ahogy a (4) bekezdésben szabályozottak szerint annak határideje is az értesítéstől kezdődik.

[19] E jegyzék elkészítése elmulasztásának nem jogkövetkezménye a perindítási határidő meghosszabbodása; e mulasztás önálló, törvényességi felügyeleti eljárás keretében alkalmazható szankcióit ugyanis a Ctv. 106. § (3) bekezdése szabályozza (pl. pénzbírság).

[20] A bírói gyakorlat (Fővárosi Ítéltábla Gf. 40.617/2013/6. számú ítélet) szerint ugyanis a Ctv. 106. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezés egyértelmű, az ott szabályozott elévülési jellegű perindítási határidő önmagában a végelszámoló vitatásról való értesítésével nyílik meg, a Ctv. 106. § (2) bekezdése pedig a végelszámolóra háruló egyes feladatok teljesítésével kapcsolatos, végső határidőket tartalmazza, amelyek elmulasztása esetén a Ctv. 106. § (3) bekezdése szerint törvényességi felügyeleti eljárás kezdeményezésére van lehetőség. A Ctv. 106. § (4) bekezdésében szabályozott perindítási jog egyedüli feltétele és alapja a végelszámoló általi vitatást tartalmazó értesítés kézhezvétele. A vitatás kézhezvételével megnyíló perindítási határidő független a további végelszámolói feladatok teljesítésétől, a végelszámolási eljárás állásától.

[21] Az ítéltábla a teljesség kedvéért utal arra is, hogy csak a végelszámolótól származó egyértelmű értesítés hiányában nem kezdődik meg a perindítási határidő (BDT2013. 2955.).

[22] Azt pedig a fellebbezés sem tette vitássá, hogy e jogértelmezés esetén a korábbi I. rendű felperes a keresetlevél 2023. augusztus 29-i előterjesztésével elmulasztotta a perindítási határidőt, ezért az elsőfokú bíróság az eljárásjogi tárgyú elvi iránymutatásoknak az új Pp. hatálybalépése folytán történő felülvizsgálatáról szóló 1/2017. Polgári jogegységi határozat alapján a Pp. alkalmazása körében is megfelelően irányadónak tekintendő 4/2003. PJE határozatban kifejtett (és a fent hivatkozott bírói gyakorlatban is megmutatkozó) értelmezésnek megfelelően utasította el az elkésett keresetet.

[23] Az ítéltábla a további fellebbezési hivatkozások miatt utal továbbá arra is, hogy a perindítási határidő elmulasztása mint perakadály ugyanúgy bírói úton nem érvényesíthetővé tette a követelést, mint annak elévülése, ezért az elsőfokú bíróságnak nem kellett állást foglalnia a követelés elévülésének a kérdésében is. Amellett ugyanis, hogy a kereset megalapozatlansága szempontjából elegendő volt, hogy a követelés – legalább – egy okból nem érvényesíthető bírói úton, a perakadály elbírálása egyébként is megelőzi az igény (egyéb viszonylatban valóban elsődleges) elévülésének a kérdését. Emellett amennyiben az ítéltábla egyetértett volna a fellebbezés érvelésével, és a perindítási határidő valójában meg sem kezdődött volna, az szintén azzal a következménnyel jár, hogy a kereset benyújtására nem lett

volna lehetőség. A fellebbezés továbbá nyilvánvalóan nem lehet megalapozott pusztán arra hivatkozással, hogy a bírói úton nem érvényesíthető igény tartalmi elbírálása miként alakíthatja a joggyakorlatot.

[24] Az ítéltábla mindezek alapján helybenhagyta az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján.

[25] A másodfokú eljárásban pervesztes II. rendű felperes a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján köteles a pernyertes alperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének a megfizetésére. Az ítéltábla ennek összegét az általa felszámított bruttó 190 500 Ft-tal egyezően a Pp. 82. § (3) bekezdés második mondata, valamint a R. 3. § (2) bekezdés b) pontja, (5) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[26] A felperes személyes illetékmentessége miatt a meg nem fizetett fellebbezési illeték a Pp. 102. § (6) bekezdése alapján marad az állam terhén.

Debrecen, 2024. március 26.

Dr. Görög Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Árok Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. bíró